

MARIJIN LIST

MARIJIN LIST

POBOŽEN MESEČNI LIST

Izhaja vsaki mesec 8, na spomin petdesetletnice razglašanja verske istine od Marijinoga nevtepenoga poprijetja, ki se je obhajala l. 1904, dec. 8. Te den je Marijin list kak prvi pobožen slovenski list Slovincem Slovenske Krajine do rok dani.

Namen Marijinoga lista je širiti Marijino čast i s čistimi dohodki podpirati Dom duhovnih vaj, posvečen sv. Družini v Slovenskoj krajini, kak i sirotišnico Deteta Marije v Turnišči na tolažbo razžaljenomi Srci Jezušovomi.

Marijikin Ogracek je versko-vzgojna priloga Marijinoga Lista za mladino, naj se po njenih navukaj srca mladine napunijo z jakostmi Marijine mladosti.

Cena: na skupni naslov 16 Din., na posameznoga 20 Din., v inozemstvo 40 Din. letno. V inozemstvo se pošila z Novinami za 100 Din. letno.

Kalendar Srca Jezušovoga brezplačno dobi vsaki naročnik, kl je plačao naročnino i bo l. 1940 tudi naročnik. Naročnina se do konca junija vsa mora plačati.

Duhovne dobrote. Za naročnike Mar. Lista se slušijo večne meše v Celji, Grobljah i v Soboti, tjedensko edna v Črensovcih i dnevne v Linzi v „Seraphinskem dobrodelnom društvu“, štero da letno za svoje kotrige več jezer svetih meš slušiti. Vsakoga naročnika potrebe se sklenejo v tjedensko sveto mešo, naj je samo naznani na vredništvo.

Vrednik: KLEKL JOŽEF, vp. pleb., Črensovci, Slov. krajina.

Tiskarna Balkányi Ernsta v Lendavi.

DARI

Na Dom sv. Frančiška v Črensovcih so v Din. darovali sledeči: Matjašec Kata, V. Polana v zahvalo 5, Ošljaj Terezija, Bogojina v zahvalo sv. Antoni za dobleno zdravje 30, Seljak Marija, Staravas 10, p. Žiri nabrala 56, Zrim Janoš, M. Sobota, 10, N. N. v zahvalo na čast sv. Antoni 5, Domonkoš Peter, Strehovci, 10, Tretjeredniki Polana, 58, N. Beltinci, 10, Jerič Matjaš, Melinci v zahvalo 10, Kos Franc, Gradišče, 10, † Šinko Leopold, Gederovci, 100, N. Gradišče, 3. — Izdali smo: Kúhar Franci, kipari, Rankovci, 1000 Din. — Oča sirot, povrni vsem obilno.

Na podporo Marijinoga Lista so darovali v Din. sledeči: Čurič Treza, Trnje v zahvalo 10, Jeneš Ivan, G. Radgona, 7, † Šinko Leopold, Gederovci, 100, Lukovnjak Zofija, Štrigova, 10, Halas Martin, Canada, 50. — Marija, povrni vam obilno.

Za novomešnika g. Cigan Ivana darovali v Din.: N. N. 30, Družina Kolenčova iz Gomilic, 15, N. N. 20, Rous Andrej, 2, Varga Magda, Strehovci, 20, Gerenčer Jula, Strehovci, 20, Farkaš Ana, Strehovci, 4, Gabor Bara, Strehovci, 5, N. N. 5, Lipič Štefan iz Gančan v Nemčiji, 250. Bog povrni!

Leto 36.

8. oktobra 1940.

Številka 10.

Tri rože bom trgao...

Tri rože bom trgao
i v venček je pleo,
Mariji poklanjao
iz srca veseo:

Venček iz *belih* rož
je čistost srca;
celi je dečko, mož
le čistost če ma.

Venček z *rdečih* rož
strplivost pleté,
gda mi pereže nož
vso dūšo, srcé.

Venček iz *zlatih* rož
Mariji te daš,
če sveto živo boš...
Glej v čisli to maš.

Srčen.

Antifone v cerkvenih molitvah

na god sv. Rožnoga venca, ki se obhaja 7. oktobra

Angeo Gabriel je nazvesto Mariji: i je poprijela od Sv. Dūha. Stopila je Marija v hišo Zaharijevo i pozdravila Elizabeto. Pozdravila je svojega sina prvorojenoga i ga je položila v jasli.

Gda so prinesli Jezusa njegovi roditelje, da ga predstavijo Gospodi, ga je v naroče sprejeo Simeon, i je hvalo dao Bogi.

Roditelje Jezusovi iskajoč ga, so ga najšli po treh dnevaj v sredini vučenih.

Začeo se je žalostiti i njegov znoj je postao v ogradi kak kaplice krvi.

Pilat je dao vloviti Jezusa i bičati.

Vojaki so z trnja spleli korono, i njemi jo položili na glavo.

Oblast križa je na njegovih ramaj: Zakralüvao je Bog na lesi.

Veseli se deviška Mati; Kristuš je z groba vstano.

V diki je šo v nebo Bog, i Gospod v glasi trompete.

Gospodov Dūh je napuno zemelski krog.

V nebo je vzeta Marija i veselijo se angelje, z hvalodavanjom molijo Gospoda, alleluja.

Zvišena je Marija nad vrste angelske, i na njenoj glavi je korona z dvanajseterih zvezd.

Pobožno obhajajmo denešnju slovesnost presv. Rožnoga venca Marije, bože porodnice, da ona prosi za nas Gospoda Jezusa Kristuša.

Blažena si Devica Marija, boža porodnica, ki si vervala Gospodi, spunila so se v tebi, štera so ti bila povedana, prosi za nas Gospoda, našega Boga.

Blažena mati i nevtepena devica, slavna kralica sveta, vsi naj občutijo tvojo pomoč, ki svetijo presvetoga Rožnoga venca tvojo slovesnost.

* * *

Te lepe cerkvene molitve kat. Materecerkve naj s svojov sladkostjov napunjavajo naše dūše den za dnevom pri molitvi svetoga Rožnoga venca.

Lepi zgled za širjenje božega kralstva mammo na vernoj družini, ki je prebivala l. 1848. v oddaljenoj dolini katoličanskoga kantona v Švici. Družinski oča je ravno bio v mesti pri sodišči i je čūo, da so sovražniki sv. očo Pija IX. pregnali iz Rima. Kda pride domo, pove to svojoj družini. Mati se zjoče i pravi deci: „Molite, deca, molite! Vera je kak popotnica, i če se lepo z njov ne ravna, stepe prah z nog pa ide naprej.“ Te reči so globoko pretresle vso družino. Drugo zajtro idejo deca z deklami i hlapci na pole. Med potjov si pogučavlejo od toga, ka jim je oča povedao. Kda pa pridejo na pole, denejo šker iz rok, pokleknejo i molijo z razprostrtimi rokami: „O sveta Devica Marija, prosi za nas, da sv. vera ostane pri nas!“

**Cerkveni govor prevzv. knezoškofa in ap. administratorja
Slovenske Krajine,**

Dr. IVANA JOŽEFA TOMAŽIČA

na petanjskem mostu ob priliki blagoslovitve mostu sept. 22

Prespoštovani gospod ban! Prečastita in velečenjena gospoda!
Dragi verniki!

Morebiti bi znal kdo vprašati: Zakaj se sveta Cerkev skrbi za mostove, in zakaj vsi prizadeti čutimo, da ima pri otvoritvi mostu tudi duhovnik svoje mesto? Odgovarjam kratko: zato ker Cerkev vidi v mostu ne samo prometno sredstvo, ki je v gospodarskem, političnem in narodnem oziru velikega pomena in

Dr. Ivan Jožef Tomažič,

škof in ap. administrator

zato potrebuje božjega blagoslova, kakor so to naglaševali gg. govorniki, ampak vidi v mostu tudi znak in spomin višjih, nadnaravnih, zveličavnih resnic. Kako to?

a) Most, kakor vidite, veže dva kraja, ki sta ločena po široki vodi, ali po globokem prepadu, med seboj tako, da morejo ljudje varno, kakor na trdnih tleh, priti iz enega v drugega. Tako nas most spominja na drug, duhovni most, ki se razteza preko prepada med tem in med drugim svetom; most, ki veže to zemljo z deželo zveličanih (kakor jo imenuje sv. Pismo), most, ki sega iz časnosti v večnost.

b) In kaj je ta duhovni most? To je naša sveta vera, ki posreduje in dela zvezo med nami in med Bogom, vera, da nad nami biva vsemogočni Stvarnik

in Vladar sveta; vera, da je človek za Boga ustvarjen; vera, da s smrtjo ni vsega konec, ker je človeka duša neumrljiva; vera, da bomo pri Bogu, če izpolnujemo njegove zapovedi, prejeli plačilo za vse prestano trpljenje in za vsako dobro delo; vera, da bomo tam našli mir in pokoj in srečo, kar zastonj iščemo na tem svetu.

c) Blagor mu, trikrat srečen, kdor si ohrani to vero svojih otroških let. Ta vera mu je pomoč, opora in tolažba v vsakdanjih opravilih, bojih in težavah, ta vera mu bo nekoč varen prehod iz trudapolnega zemeljskega življenja v boljšo večnost; ta vera mu bo most, po katerem bo prišel k Bogu, ki o njem pravi veliki mislec sv. Avgustin: „Ti, o Bog, si nas ustvaril za sebe, in naše srce je nemirno, dokler ne počiva v Tebi!“

2.

Da most ustreza svojemu namenu, mora biti trden, mora stati na zanesljivi podlagi. Vidite mogočne zidovje, na katerem slonijo konci tega mostovja, vidite stebre, ki nosijo njegovo težo.

a) Tudi duhovni most vere mora sloneti na trdnem temelju. Ta temelj je Kristus, kakor piše sv. apostol Pavel Korinčanom (I. 3—4) „D drugega fundamenta ne more nihče položiti razen tega, ki je položen, ki je Kristus Jezus.“

b) Da le tista vera, ki sloni na Jezusu Kristusu in na njegovem nauku kot temelju, je prava zveza človeka z Bogom. Središče te vere je sveti križ, znamenje našega odrešenja in zveličanja, kakor bo gotovo križ še postavljen na sredino novega mostu!

Poklicani oznanjevalci te vere, graditelji tega duhovnega mostu so namestniki božji na zemlji in nasledniki apostolov, to so škofje z duhovniki, ki se zato imenujejo v cerkvenem jeziku pontifices-stavitelji mostu.

c) Komur je mar, da ostane na pravem mostu, ki res pelje v srečno večnost, ta se naj naslanja na Kristusa, ta naj se ozira na sveti križ, ta se naj drži nauka, kakor ga oznanjujejo zastopniki cvete Cerkve. O tem nauku je dejal Kristus: „Nebó in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.“ — Vedno bolj se kaže in vedno splošneje je prepričanje, da bodo boljši, v istini varni in mirni časi nastopili le tedaj, če bo Kristus temelj zasebnega in javnega življenja, če bo sveti križ imel v človeški družbi častno mesto, če bo Cerkev kot učiteljica resnice Kristusove imela ne le v hranu božjem, marveč tudi v šoli in javnosti svobodno besedo: „D drugega temelja ne more nihče položiti, razen tega, ki je položen, ki je Kristus Jezus.“

3.

Še eno! Poglejte z mosta dol v globočino! Vidite deroče valove, kako drviyo naglo mimo, drug za drugim, brez miru in brez pokoja in se ne vrnejo nikdar več. Če bi se kdo brezskrbno vrgel v te valove, bi bil izgubljen.

a) Ali ni to zvesta slika človeškega življenja, vsega, kar nudi ta svet? Vse to: transitorium, momentaneum — minljivo, trenotno. Morebiti preden si mislimo, bo za enega ali za drugega izmed nas življenja in vseh življenskih ugodnosti konec.

b) Kdor se brezskrbno, ne da bi se menil za Boga, za večnost, za svojo dušo, vda temu vrtincu življenja, tega ta vr-

linec polegne s seboj — kakor potrjuje izkušnja: v časno propast in končno, kakor uči sveta vera: v večno pogibelj.

c) Kdor pa se, kakor je most nad vodami, dvigne nad posvetne stvari, katerim se končno ne moremo popolnoma izogniti, kdor motri zemeljske dobrote z višjega stališča, kdor se posluša tega sveta po nauku svete vere, po redu božjem: ta je podoben človeku, ki stoji nad razdivjanimi valovi zgoraj na varnem mostu, tak bo dosegel svoj cilj, ta bo preko valov in viharja življenja ob svojem času varno stopil na trdno obrežje srečne večnosti.

* * *

Umejete, predragi, verski pomen mostu! Most v duhovnem smislu je sveta vera, ki je zanesljiva steza iz tega sveta v prihodnjega: hodimo po tej stezi!

Trdni temelj svete vere je Jezus Kristus in njegov večnoveljavni nauk: držimo se ga!

Življenje na stališču vere je varno poročstvo prave sreče v času in v večnosti. Bog daj, da bi jo vsi dosegli! Amen.

Marijino materinstvo - obhaja se 11. okt.

„Boga i gospoda angelov Marija zove za svojega sina rekoč: Sinek, ka si nama to včino? Šteri angeo bi vŭpao to napraviti? Oni so zadovolni i za veliko drŭijo, ka so po svojem stvorenji dŭhovje, ka so po milosti postali i se zovejo angelje, kak svedoči David: ki je svoje angele stvoro za dŭhove. Marija se pa za mater drŭi, i tisto veličanstvo, šteroj oni s poštŭvanjom slŭžijo, z vŭpanjom za svojega sina zove: i Bogi se to ne vidi za nečastno, kajti človek je blagovolo postati. Naskori za tem pripomni evangelišta: I podložen je bio njima. Što? Komi? Bog lŭdem? Bog, pravim, komi so podvrŭzeni angeli, koga bogajo vladarje i oblasti, je pokoren bio Mariji. Občŭdŭj oboje, i zberi si, ka ščeš bole občŭdŭvati, ali Sinovino najlŭbeznivejšo smilenje ali Marijino najzvišenejšo čast. Obema se čŭdim s strahom, v obema je čŭda. To ka Bog žensko boga, je poniznost brez primere: i ka Bogi ženska zapovedava, je visokost, šteroj ne vednake. V slavospevi devic se posebno povdarja, da te nasledŭjejo agnjeca kamakoli ide. Kakših slavospevov vredno zato naj drŭim tisto, ki prŭd njim hodi? Vči se, prah, se podvrči: vči se, pepeo, pokorščine. Od tvojega stvoritelja pravi evangelist: I bio je podložen njima. Sramŭj se, gizdavi pepeo: Bog se poniŭa, i ti se zvišavaš? Bog se podvrŭe lŭdem i ti se zvišavaš? Bog se podvrŭe lŭdem, i ti se vŭpaš nad svojega stvoritelja zdigavati te, gda ščeš nad lŭdmi gospodŭvati?“ (Sveti Bernard, apat).

Na god Marijinoga materinstva naj nas Jezušov zgled navči v prvoy vrsti na pokorščino do svojih starišov i naprejpostavljenih.

„Očanaš“ je imenitna molitev

Imenitna je, ar je njeni začetnik naš boži Zveličiteo, Jezuš Kristuš. Očanaš se je rodio v Jezušovem Srci, tistom srci, štero se je dalo za nas križi presmeknoti i je po smrti tekla z njega krv i voda. To je velika čūda, ar mrtvec ma sedeno i ne tekočo krv i ar voda ne teče z mrtvoga srca. Jezuš je to čūdo včino, naj pokaže svojega srca neskončno lūbezen do nas. To srce niti po smrti ne mirūje, nego dela za nas, nam skažūje svojo neskončno lūbezen. Voda pretočena z Jezušovega srca je naša krstna voda, po šteroj se prerodimo za večno življenje. Krv Jezušovoga srca je pa samo večno življenje, štero dobimo po njem po našoj smrti. Brez krvi nega življenja, brez Jezušove krvi nega večnoga življenja. V tom neskončno lūbečem Srci se je rodila molitev Očanaš. Zato je ta molitev sveta molitev, kak je sveto Jezušovo Srce. Zato je ta molitev časti vredna, kak je molbe vredno Jezušovo Srce. Zato je ta molitev močna, kak je močno Jezušovo Srce, štero gda se je odprlo po sulici, nam je odprlo zaprto nebo. Pobožna molitev Očanaša, nam nebo odpre.

Imenitna je molitev Očanaša, ar je najlepša molbenica sveta. Če mi kaj potrebūjemo od oblasti, od krala, molbenice pišemo ali damo pisati. I prošeno tem bole sigurno dobimo, kem lepše je zložena molbenica. Molbenico Očanaša je zložo sam boži Sin. Zato gda jo pobožno vložimo pred Večnoga Očo, se te nesmehe: ve je pa to mojega lūblenega Sina pismo — i od nas prošeno z obema rokama strosi na nas.

Imenitna je molitev Očanaša, ar nam dvejezeroletna zgodovina cerkve svedoči, da so jo nešteti milijoni molili i jo molijo, da so nešteti milijoni dobivali i dobivajo po njoj milošče pokore i posvečenja, da je pobožna molitev Očanaša milijonom odprla i odpira nebesa. Zato se po pravici imenūje za lestvico, ki sega do nebe, ki se naslanja na nebo i vsaki pride v njo, ki po njenih klinaj pazljivo hodi, to je ki pazljivo ponavlja prošnje Očanaša. Te prošnje očanaša so klini nebeske lestvice. Imenitna je molitev Očanaša, ar je Maticerkev, Jezušova zaročnica pri vseh svojih pobožnostih ponavlja. Moli ga pri večernicaj, pri precesijaj, pri blagoslovaj, pri delitvi svestv, pri živih i pokojnih.

Imenitna, najimenitnejša je molitev Očanaša, ar jo z nami združeno moli sam Jezuš. Sveta meša je ponavljanje Jezušove križne smrti na nekrvač način. Vsaka sv. meša zato znova reši grešni svet. A pri vsakoj svetoj meši se moli Očanaš. I gda se moli? Po podigavanji, gda Jezuš pod podobov krūha i vina tam počiva na lenovom prtiči, se oglasi dūhovnikova pesem ali molitev Pater noster ... Oča naš. I gda jo moli dūhovnik, more gledati na sv. hoštijo, na Jezūša i z njim, božim Sinom združeno skūppo prosita Očo nebeskoga za dūhovnika samoga, za tiste, za štere se meša slūži i za celi svet. — Z Jezušom združeno opravljajmo to najimenitnejšo molitev pa nam tūdi odpre kralstvo, kak prosimo: „Pridi k nam kralstvo tvoje.“

Širitel. sestanek okt. 6. pri sv. Sebeščani.

Tresetiletnica odhoda od sv. Sebeščana.

Leta 1910. ok. 1. sem se odselo od sv. Sebeščana. Odselo sem se z dvojim velikim križom: z teškim betegom na teli i z težkov žalostjov v srci. Rad bi ostao v dušnom pastirstvi, ve na drugo nikdar ne sam mislo — pa zdaj tudi ne mislim, — kak na rešenje duš. Rešenje duš sem si pa predstavljao tak, da se samo na fari lejko dovrši, če je duhovnik, kaplan ali plivanoš. Pa zmoto sam se. Dober Bog me je ravno v dušno pastirstvo, v veliko dušno pastirstvo zvao, zato mi je poslao težki beteg, zavolo šteroga sem mogo zapustiti drago mi sebeščansko farno. Pozvao me je za predgara po krščanskih listaj

Oltar z telom sv. Alojzija v Rimi v cerkvi sv. Ignacija. Pri tom oltari so služili sv. mešo urednik Marijinoga lista za našo mladino l. 1926.

za ves naš narod, ne samo za edno farno. Zato me je po betegi prisilo, da sem farno zapustilo i popolnoga zdravja ne povrno, da na farno ne bi več silo. Kak sem malo boši postao pri zdravji, sam se včasih odločo, da idem v dušno pastirstvo na farno za kaplana ali plivanoša. A Bog je moja nakano znova preprečo ali z tifusom, ali z vužganjom pluć i prsne mreže, ali srčnov nervozov i drugimi neštetimi betegi, šteri so me mesece i mesece priklonili na postelo i me pali zapustili, da sam lejko pisao naprej naše krščanske liste i širio potem njih božo diko i iskao zveličanje duš. Po vsem tom sem spoznao, da me je Bog na to delo pozvao i višja cerkvena oblast me je v tom deli potrdilo. Zarazmo sem dobro i jasno boži namen i ostao sem njemu veren vseh treseti let, kak sem se poslovo od fare pri sv. Sebeščani. V pred-

gi, ki jo niže objavim, povem, zakaj sem ravno te den prišogori, te den v osmini goda sv. Jezuškove Terezike. Tečas, ka ta na vrsto pride, dovolite, da opišem naš širitelski sestanek pri sv. Sebeščani.

Leto za letom se vršijo naši širitelski sestanki i to dugšičas že vsikdar v drugom mesti. Za Črensovci, Sobotov, Lendavov, Bogojinov, Dolenci i Tišinov je letos prišo na red sv. Sebeščan na spomin mojega odhoda iz te fare ravno te dni

pred tresetimi leti. Gospod župnik Bejek so bili tak lübezni, da so nas povabili gor i vse pripravili za sestanek. Širitelje so od vseh strani privreli na prijazen brešček sv. Sebeščana i so zastopane bile vse färe — zvün lendavske i törjanske — pa vse tri dühovnije: Hotiza, Kobilje i Kuzma so poslale svoje apoštole za dober domači tisk. V srčnoj lübezni so se obinole Dolinska i Ravenska z Goričkov v ednoj jedinoj želi: da bi ves naš narod ostao veren Bogi i zato veren svojemi domačemi krščanskomi tiski, Novinam i Marijinomi Listi.

Dobra mati Marija nam je spravila lepi den, že v soboto se nam je nasmejalo sunce, v nedelo pa celi den tak veseli obraz kazalo, da širitelje niti vole neso meli ostaviti prijazno cerkvico sv. Sebeščana. Pogostili se je g. župnik Bejek v farnom domi, dühovščino pa na farofi. Cerkev je bila celi den nabito puna, niti vsi neso mogli v njo, teliko naroda je privrelo na te pomembni sestanek. Pravi mali misijon se je vršo, ve se je spovedavalo od zajtra šče prek poldneva i slüžile so se štiri svete meše. Prvo sem opravo podpisani za naročnike i širitele naših listov iz sebeščanske färe, žive i pokojne i poleg toga namena sem v smileno Srce Jezušovo zročo vse sebeščanske farnike, žive i pokojne, posebno one, šterim sem pet let jaz bio düšni pastir. Drügo sv. mešo so opravili urednik Novin g. Balažic Matjaš za vse širitele, žive i pokojne naših listov i zbranim širitelom držali lepi navuk od njihove časti i düžnosti. Navuk niže objavimo. Tretja meša je bila farna meša domačega gospoda plivanoša. Štrto, slovesno veliko so pa opravili prof. sobočke gimnazije, g. Šoštarec Alojz. Nad vse spodbüdno je bilo, da je jako dosta mladine obojega spola stopilo k svetoj spovedi i da smo vidili pri spovednici prav lepo število moškoga spola. Jako se nam je tüdi to dopadnolo, da so popevanje pri tihoj farnoj meši vodili moški tak, kak se to godi v romarskih cerkvaj. Ve je sv. Sebeščan okt. 6. zaistino bio romarski kraj, kraj posvečenja düš, kraj, gde se je vužigalo srce za širjenje Kristušovoga kralestva na zemli po naših dobrih listaj.

Veliko predgo po evangeliji sem jaz meo od lübezni do sovražnikov, v šteroj na konci sem povedao, zakaj smo prišli letos k sv. Sebeščani.

Po velkoj božoj slüžbi smo se zbrali v šoli na sestanek. Odprli so ga g. Bejek župnik, pozdravili me nevrednoga z tak lepimi, navdüšenim rečmi, da njim te lübezni nikdar ne pozabim, nadale so povedali s krepkimi rečmi ka je naša düžnost do dobrega tiska i dali reč g. profesori Šoštareci, ko so pomen kat. tiska, posebno domačega, to je Novin i Marijinoga Lista v tak krasnih rečaj narisali i zednim povdarjali našo düžnost do njega, da tak lepoga govora od kat. tiska redkokda čüti. Govor g. profesora niže v celoti objavimo.

Po obedu nas je naš vrli širiteo z Martinja, Kozarov Vendelin fotografirao, zatem smo pa šli k večernicam, štere so o-

pravili g. Bejek. Na poti proti domi so hvalili romarje pobožno molitev sebeščanskih farnikov, posebno mladine v cerkvi i lepo popevanje. Kak v šoli po sestanki, tak tudi na farofi pred odhodom sem se g. plivanoši Bejeki prav iz srca zahvalo pa se še tu javno zahvalim za krasen sestanek, šteroga so nam pripravili. Zahvalo sem se i zahvalim se javno g. Šoštareci za krasen govor i sv. mešo, štero so za vse naročnike žive i pokojne opravili; zahvalim se g. Balažici i vsoj duhovščini za vdeležbo i spodbudo za naš domači tisk i g. kantori, šol. upraviteli Berdoni za cerkveno opravilo i vsem, ki so pripravljali i delili hrano širitelom i duhovščini pa celoj sebeščanskoj fari za vse izkazano lubezen kak i romarom od daleč i blüzi, predvsem širitelom i širitelicam. Vse nas naj poveže vküp lubezen, lubezen močna, lubezen vsikdar močnejša i nas ednok združü i domovini lubezni v nebi.

Klekl Jožef,
urednik Marijinoga Lista

Nágovor g. Balažic Matjaša, **urednika Novin na širitele 6. oktobra pri sv. Sebeščani** **med svetov mešov**

Širitel, apoštol tiska!

Vsi, ki vas je gorečnost za naše domače katoličanske liste pripelala esi gori na te lepi brežček i v to lepo, prenovleno cerkev, bodite prav iskreno pozdravljeni! Osvedočeni sam, da nega niednoga tu med vami, šteri bi vüpao tajiti važnost i pomen tiska v denesnjem časi. Nišče na sveti toga ne prikriva in ne taji. da je tisk denedenešnji najvažnejše i najmočnejše orožje na političnom, gospodarskom, socialnom i na verskom poli. Delavni, a neizprosni neprijateli Boga, nasprotniki cerkve i glasiteli brezboštva so že davno spoznali kak važen, pa potreben je tisk i to spoznanje jih sprevaja na vsakšem njuvom stopaji i vsikdi slüži njuvomi razdiralnomi deli. Ne bojijo se nikšega trüda, ne plašijo se žrtev, kda ide za to, da s pomočjov svojega tiska razpredejo in razširijo svoje brezverske navuke med lüdi i či trbe, idejo od osebe do osebe i širijo svoj tisk. V tom svojem brezbožnem deli ne poznajo počitka, ne poznajo trüda, samo da obrodi njuvo delo zaželeni sad.

Dragi širitelje! Či se mi zamislimo tudi nekelko v svoje delo, nas to pripela do spoznanja, da ravno v tom pogledi leži na vašij ramaj velka, a hvalevredna odgovornost v pogledi na naš domači tisk. Znete, ka je pisao že pred 20 leti vatikanski list „Osservatore Romano“: „Bodimo si na jasnom o tom, da je pitanje tiska življenjsko pitanje za katoličanstvo naših dni. Zato je pitanje tiska tudi dnesden pitanje vesti vsakšega pravoga katoličana.“

To drži. Nega skoro vekšega sredstva, štero bi v vekšoj

meri pripomoglo do toga, da se Kristušovo kraljestvo razširi, vtrdi, kak je dober tisk, — dobro čtenje. Nega tudi nevarnejšega sovražnika v tom pogledi, kak je slab tisk — slabo čtenje. Živa reč, kakpa, bole segne v srce, ali napisana reč ostane leta i leta dolgo i vsigdar, gda vzemeš v roke knigo ali novine, ti predgajo znova: znova brezi prestanka.

Zato moramo zaistino praviti, da je srečen tisti kraj, srečna tista fara, srečna tista ves, gde je razširjeni dober tisk. Tam so dobri ljudje, poštena mladina pa pravo veselje pa sreča doma.

Gnesden nemre nišče brezbrizno iti mimo toga velikoga pitanja, rekši pitanje tiska mene ne briga, naj se brigajo za to drugi. „Što gnesden nema smisla za katoličanski tisk, je pravo slavni nemški škof Ketteler, „ne zasluži imena dobrega katoličanca.“

Kat. tisk je zadeva naše vere, cerkve i vesti. Od vas, kak tudi od vsakšega krščenika, zavisi do neke mere velko pitanje, ali bo mogla sv. Cerkev vršiti v teh razburkanij časaj v popunoj meri svoje poslanstvo ali ne. Cerkev se gnesden naslanja na katoličanski tisk. To je njeno svetno orožje. Bog bi tudi gnesden lahko delao čudeže i bi lahko poskrbo tudi zato, da bi njegovi navuki pa njegove ideje prekvasile svet brezi katoličanskoga tiska. Toda Bog ne dela nikših čudežov zato, da bi podpirao našo malomarnost pa brezbriznost do vsega, ka je cerkvenoga pa božega.

Za vas, dragi širitelje, je v vsakšem pogledi edino redno orožje proti komunizmu pa sovražnomi časopisji borba za naš domači tisk s tem, da ga širite od hiže do hiže, ar s tem se borite tudi za to, da zmagajo duhovne dragotine, ki jih čuva naš narod. Či pa ta borba zavolo vaše malomarnosti i žele po dobički, velkom plačili, ne dosegne toga, ka žele Bog i Cerkev od vas i če lažlive napade nasprotnikov nemre zavreti, te se zavedajte, da nosite pri tom tudi vi težko odgovornost. Premalo ste širili naš tisk. Toj odgovornosti se pa nemrete odpovedati, niti je obesiti na rame šteromi drugomi. Posebno težka odgovornost čaka širitele, sploh vse katoličance, či s pomočjov penez pomagajo kovati nasprotniki orožje, s šterim se bodo borili proti Bogi, duhovščini, cerkvi, svestvam i vse to zasmehavali.

Tü moramo biti v vsakšem pogledi odločni pa goreči, da najdejo naše Novine i Marijin List pot v vsakšo katoličansko hižo. Iz te odgovornosti, štero vam je zavúpala boža previdnost, raste dužnost, da se moramo ravnati po tej načelaj. Štiri reči bi vam rad položo na srce:

1. V tvojoj hiži naj bodo samo naše katoličanske Novine i Mar. list.

2. Či moreš, primi za pero i piši kak sotrudnik za naše Novine i Mar. list.

3. Pridobivaj brezi prestanka pri vsakšoj priliki naročnike za naše Novine i Mar. list.

4. Zagovarjaj naše domače liste vsepovsedi i batrivo.

Skratka, bodi apoštol naših katoličanskih Novin i M. Lista.

Či bi bio jaz stari pa ne bi mogeo več dosta delati, ne na poli i ne v cerkvi, te bi tisti preostanek moči, štere bi mi ostale na starost, ponūcao za to, da bi se vozo od vesi do vesi po celoj našoj Slovenskoj Krajini i bi vsikdi samo to glas: Tisk je dosta bole potreben, kak šola, zato ka tisk je tisti, šteri stvarja javno mnenje ali osvedočenje i tisk je prava šola za odrasle.

Neki duhovnik je pitao kapetana, šteri se je borio v Napoleonovoj vojski: „Kelko vojsk ste priborili za Kristuša?“ Kapitan ne znao, ka bi odgovoro, ali ščista dobro je razmo, ka ga je duhovnik kano pitati. Šo je, se spovedao i svoje življenje spravo v red.

Širiteli! Kda s svojim krščanskim življenjom služite drugomi za peldo, kda se borite za to, da krščansko osvedočenje preide v mišljenje ljudi: se razširi bože kralstvo na zemli; kda se borite za to, da kembole razširite naš domači katoličanski tisk, te znajte, da se borite pod Kristušovov zastavov proti pekli. Te pekeo se je dnesden zarotio, da si podvrže ves svet. I kak vidimo, so peklenške sile po celom sveti na deli. Narod se je zdigno proti narodi, zemla pije nedužno krv mantrnikov, šteri so se ne bojali dati svoje življenje za Kristuša. Mi pa delajmo na to, da bo Kristušov mir zavladao v naših srcaj i po celoj našoj lepoj krajini s tem, da širite tisk. Či se bomo s celim srcom, z vsem ognjom borili za to, da se Kristušovo kralstvo razširi med narode, bodite osvedočeni, da bo Kristuš svoje verne pa batrivne vojake kraljevsko poplašao.

Predga Klekl Jožefa,

**urednika Marijinoga Lista pri Sv. Sebeščani
ob priliki širitelskega sestanka okt. 6.**

„Potrpljenje mej z menov i vse ti plačam.“ (Mat. 18, 30.)

Sv. Peter je pitao Jezusa, kelikokrat je dužen odpustiti razžalitve, da li sedemkrat? Jezus njemi je odgovoro: „Ne sedemkrat, nego sedemesetse demkrat se mora odpustiti“ (Mat. 18, 22). To pomeni, ka za odpuščenje nega mere, vsikdar moremo odpustiti svojim razžalivcom. I naj svojim apoštolom i nam vsem globoko v srce zapiše lubezen do sovražnikov, nam naznanja priliko denešnjega evangeliuma. V toj priliki krao, — to je Bog, — odpusti svojemi hlapci, — to smo mi, — neskončno veliki dug i zato je te hlapec dužen, — to je za to smo mi dužni — tūdi odpustiti iz srca vsem svojim protivnikom i sovražnikom.

Pomislimo si dnes to našo dužnost i prosimo dobrega Je-

zuša, ki tū pred nam v svetloj hoštiji prebiva, naj blagoslovi naše reči, ka po njih vsi dobimo mehko srce za odpūščenje.

V toj priliki od krala, ki na račun pozava svojega slugo, se nam kaže neskončna boža smilenost, ki nas mora genoti, da smo tūdi mi smileni. Te hlapec je bio kralovski sluga, to je višji uradnik, ki je kralevsko imanje oskrblavao. I to oskrblavanje je tak neverno vršo, da je na kralevskom imanji napravo desetjezer talentumov duga. Desetjezer talentumov je v naših penezaj sto milijon dinarov. Dug, šteroga sluga nikdar ne bi moglo plačati. Zato ga je šteo krao z družinov i ž njegovov vrednostjov vred odati, to je vzeti njemi vso vrednost, celo družino pa za robe odati, ka bi skoz celo življenje brezplačno opravljali teška dela, ka bi na te način nekaj škode povrnoli.

Pa ka napravi v toj velikoj nesreči kralovski sluga? Poklekne pred krala i ga prosi odpūščenja. Krao pa? Ne samo, ka njemi odpūsti vso nevernost, nego odpūsti njemi ešče ves dug. Jeli kak velika, kak neskončna smilenost!

Glejte, dragi krščeniki, to je pot božega odpūščanja. Na golo prošnjo nam odpūsti nevernosti i kaštige za nje. Na golo prošnjo, kda pokleknemo pred njegovoga namestnika, spovednika i prosimo odvezanje naših grehov, nam Bog odpūsti vse grehe pa tūdi večno robstvo, ki smo si je ž njimi v pekli zaslužili. Mi smo najmre boži hlapci i mammo na skrbi bože, kralevsko imanje. I to kralevsko imanje je naša dūša. V to je Bog pri sv. krsti vtisno svojo podobo, štera svedoči, da smo boža lastnina, da smo imanje večnoga krala. Samo v dūši je podoba boža, nindri indri, ne v zlati, ne v palačaj, ne v bogastvi. I zato, ar smo bože, kralevsko imanje, če zapravlamo milosti bože, štere nam Bog dava, da dūšo, bože imanje oskrblavamo, lepšamo, napravimo neskončno škodo Bogi; vekši dug, kak je desetjezer talentumov, si nakopamo samo z ednim smrtnim grehom. Kajti dūša je neskončne vrednosti. Jezuš je pravo: ka ti vala, če celi svet dobiš, na dūši pa škodo trpiš. Dūša je več kak celi svet. Toisto nam svedoči sv. Dūh Bog po sv. Petri apoštoli: „Ne ste zminlivimi rečmi, s srebrom ali zlatom odkūpleni z svojega praznoga življenja, nego z dragocenov krvjov Kristuša kak nedužnoga i nevtepenoga agnjeca. (I. Pet. 1-18, 19.)

Jezušova boža krv se blišči na našoj dūši, ki je neskončna lepota i bogastvo i to lepoto i bogastvo mi zapravimo, v blato sklachimo, gda samo eden jedini smrten greh včinimo. Za to nevernost nas Bog more z večnimi kaštigami obsipati v gorečem ognji. Pa vendar, kak smileno postopa z nami. Na en zdihljaj: „odpūsti mi, žao mi, več ne včinim“, se zdigne njegovoga namestnika roka i njegova vūsta nam zašepečejo bože smilenje: Jaz te odvežem od tvojih grehov v imeni Oče i Sina i sv. Dūha.

Sluga denešnjega evangeliuma je meo tūdi dužnika, šteri njemi je dužen bio 170 Din. v naših penezaj. Ena malenkost. Njemi je krao odpūsto sto milijon dinarov, zato bi lejko odpūsto brez prošnje on tivariši 170 Dinarov. A ne je. Davio ga je i

tak terjao od njega, naj taki plača te mali dug. Pa sluga ne tajio duga, pripraven je bio ga v celoti plačati, proso je samo, da ga tovariš počaka, ar ga zavolo siromaštva ne more zdaj včasi povrniti. A nezahvalen sluga ga je v vozo vrgeo, dokeč ne plača vsega svojega duga. Grozovita nezahvalnost! Njemi krao odpusti vso nevernost, reši ga z familijov vred robstva i odpusti njemi slo milijon dinarov na golo prošnjo. On pa na ponizno prošnjo siromaka, ki zavolo siromaštva ne mogo včasi plačati 170 Din., ostane trdi kak kamen i vrže siromaka v vozo. To je, dragi krščeniki, slika denešnjega trdosrčnoga sveta. Bog njemi odpusča grozovite grehe i ga čaka na pokoro za neskončne hūdobijske, a svet pa nema srca za siromaški narod; gūli ga, stiska ga, celo srdi se na ponizne prošnje i pravične zahteve siromaka i preganja ga. Se čudivamo, če Bog ravna tak ž njim, kak je ravnao z nesmilnim slugom, i ga bije z bolečimi šibami boja, slaboga vremena, slaboga pova, raznih nesreč, nazadnje še z večnov vozov? Ne čudivajmo se, nego strsnimo se, odpusčajmo svojim protivnikom iz srca i prizadevajmo si z celoga srca, da lepšamo, da bogatimo, da rešimo za večno življenje bože imanje: svojo dušo.

Odpustiti vse žalitve, to je naša sveta dužnost. Jezuš nam zapovedava: *„Lübite svoje sovražnike, delajte dobro tem, ki vas sovražijo i molite za tiste, ki vas preganjajo i ogrizavajo, da bodeta deca vašega oče, ki je v nebesaj.“* (Mat. 5, 44-45.)

Jezuš bo po smilenji sodo i nikdar ne obsodi tistoga, ki je smileni bio do svojih sovražnikov. Svojo smileno sodbo je navezao na naše odpusčanje, zato nas je včio moliti: *„Odpusti nam duge naše kak mi odpusčamo svojim dužnikom.“* Zato pravi v denešnjoj priliki: *„Tak bo delao z vami moj oča nebeski, če iz srca ne odpustite eden ovomi.“* (Mat. 18, 35.) Tak bo delao z nami, kak je krao včino z tem nesmilnim slugom, dao ga mučilcom, dokeč ne plača vsega svojega duga. Ar je pa dug tak veliki, ka ga ne more nikdar plačati, de trpo večne moke, ar ne bio smileni. To je plača vsakoga srdnika, ki nešče odpustiti žalitve, prizadete od človeka te, gda njemi Bod odpusti žalitve, njemi, večnomi krali prizadete. Večno mantranje čaka srdnike. O dragi krščeniki, Bog je pravičen i po toj pravičnosti zahteva, da smo smileni do človeka kak je on smileni. Mi smo bili, kak pravi sv. Pismo „sinovje srda“ i Bog nas je pripelao, svoje sovražnike, h krstnomi stūdenci pa nas je obino k sebi kak svojo deco. Po krsti smo pali postali boži sovražniki, gda smo smrtno grešili i Bog nas je pelao k spovednici i nas je k sebi stisno kak svojo znova najdeno deco. K Bogi moramo biti po smilenosti spodobni. Zato pravi Jezuš: *„Če ne odpustite lūdem, tūdi vaš oča nam ne bo odpusto vaših grehov.“* (Mat. 6, 15.)

Sovražnike meti, je veliki boži dar. Čūdno se vam to vidi, a tak je. Jezušov navuk je. Bog nam ž njimi da priliko, da njim odpustimo, da smo smileni, ka mo tak vredni smilenja po Jezušovih rečaj:

„Blaženi smileni, ar smilenje zadobijo.“ (Mat. 5, 7.) Če mam sovražnike, če me ošpotavajo, mi poštenje jemlejo, mi krivice delajo na vsakoj stopnji, me preganjajo i jaz to mirno prenesem, to je tak veliki boži dar, da nam Jezuš narača posebno veliko veselje nad tem. Zato pravi: „Blaženi, kda vas bodo zavolo mene zasramovali i vse hūdo na vas lažljivo gučali. Veselite si i radūjite, ar je veliko naše plačilo v nebesaj“. (Mat. 5, 12.) Najem bo obilen, plača neskončna, v bližino tistoga božega Srca pridemo, ki se je na križi odpiralo za sovražnike i odprlo vmirajoča vūsta Božega Sina na te večno lepe smilene reči: „Oča odpūsti njim, ne vejo, kaj delajo.“

Svetniki so po Jezušovom zgledi posebno lūbili svoje sovražnike i prav goreče molili za nje kak za svoje velike dobrotnike. Tak delajmo tūdi mi, molimo za nje, želimo njim dobro vržimo iz srca vsako nerazpoloženje do njih i naj nišče z med nas ne zapūsti cerkve, ka ne bi z celoga srca odpūsto svojim sovražnikom. Tak bomo vredni ne samo večnoga božega smilenja, nego tūdi preobilnoga plačila.

Cerkev na čast svetoj Ani v Borečkoj šumi. Edna najlepših točk Goričkoga v Slov. Krajini.

Te preminoči četrtek 3. okt. je obhajala sv. Cerkev god sv. Jezušekova Trezike. Bila je naša vrstnica. Pred 43 leti je vmrla stara 24 let. Lūbila je nedužnost i zato prostost v obleki, v hrani, v vsem v celom življenji; ta lūbezen jo je gnala v ostri red bosih karmeličank i tū dosta molila i vnogo trpela v velikoj svetosti za rešenje dūš, predvsem za dūhovnike, da Bog blagoslovi njihovo delo. Pred 43 leti, gda je njeno življenje vgašūvalo, se je vužigalo moje dūhovniško življenje. Te sam stopo kak novomešnik v dūšno pastirstvo. Neizmerne milosti mi je sprosila na pot dūhovniškoga življenja. Iz zahvalnosti sam zato pred večimi leti napisao njeno življenje v M. Listi. Edna največših milosti, štero mi je sprosila, je pa bila, da sem začeo za naš, po celom sveti razstepeni narod, izdajati Marijin List i Novine. Rav-

no pred 43 leti se je začel naš narod seliti prek morja v Ameriko i zatem v druge evropske države. Njegova vera je prišla v veliko nevarnost. Proti slabomi čtenji i raznimi protiverskimi vplivi, ki so šтели naš narod omežati v kat. veri i ga spelati na stopnje mlačnoga, brezbržnoga i brezverskoga življenja, so naši krščanski listi bili tisti, ki so ga za roko vodili to i onostran morja i ga čuvali pod Marijinim plaščom v bližini Srca Jezušovoga v pravoj veri, Jaz bi toti najraj ostao na fari i vodo malo duhovno pastirstvo tū med vami, sebeščanskimi farniki. A dober Bog je meo druge namene z menov. Poslao mi je teški beteg, zavolo šteroga sem pred 30 leti ravno te dni zapūsto lūbleno mi sebeščansko faro i me je pozvao betežastoga duhovnika za duhovnika ne edne, nego vseh naših far s tem, da mi je dao v roke uredniško pero za vrejūvanje naših krščanskih listov, vse po naročili višje cerkvene oblasti. Višjo cerkveno oblast bogati pa pomeni, božo volo spunjavati. Mesto edne fare mi je Bog dao po prošnji sv. Jezušekove Trezike vse fare, ves naš narod doma i v tūjini, da njemi glasim bože reči i ga vodim po poti zveličanja potom naših krščanskih listov.

V zahvalo, ka me je Bog na prošnjo sv. Jezušekove Trezike pred 30 leti od vas pozvao v službo 30 letnoga predgara po krščanskih listaj za naš slovenski narod, smo priromali v osmini goda sv. Jezušekove Trezike esi gor k sv. Sebeščani. Vaš g. plebanoš so bili tak lūbeznivi, da so nas povabili i vso skrb za sestanek na sebe vzeli; Bog njim povrni to dobroto z obilnim blagoslovom pri vodstvi vaših dūš. Kak sem od sv. Sebeščan šo v stalno predgarsko službo potom naših krščanskih listov, ravnotak tū izstopim iz te službe i prepūstim vso delo mladim gospodom, štere je Bog pozvao, da delajo za nami, ki smo onemogli v njegovih goricaaj. Bog je po naših listaj posredno i neposredno prinas teliko duhovniških pozvanj zbūdo, da v misijonskih pokrajinaaj iz naše male Slov. Krajine več dūš razširja pravo vero kak iz cele Jugoslavije. Bog je na prošnjo svoje verne zaročnice, sv. Trezike, tak blagoslovo naše proste liste, da se je po njih število božih služabnikov z naše krajine tak povekšalo, ka mamo nesamo doma zadostno število duhovnikov, nego tūdi po drugih škofijaj. Zato pa, kda je zraso goreči mladi duhovniški rod, smo si stari ino mladi roke dali i s skūpnimi močmi ščemo delati potom naših krščanskih listov za zveličanje vaših dūš. Mi stari bomo mlade podpirali z molitvami i menšim delom, težino i vročino dneva pa bodo nosili mladi. To je vsebina de-nešnjega sestanka. Vi pa, dragi verniki, z svojimi molitvami i z zglednim krščanskim življenjom prošite blagoslov boži na delo vaših duhovnikov i bogajte je z celim srcem. Ramo ob rami, roko v roki, pastirje i ovce, duhovniki i verniki začnimo v tom pokvarjenom sveti biti boj, sveti boj, zmagoviti boj, za Kristušovo kraljestvo, štero naj pride do zmage na zemli i štero naj se nam ednok vsem odpre v nebi. Amen.

Govor gím. prof. g. Alojzija Šoštareca

na širiteljskem sestanku pri Sv. Sebeščanu okt. 6.

O katoliškem tisku.

1. Dve veliki dobrini je ohranil naš narod do današnjih dni: *katoliško vero* in *slovensko besedo*. Rekel bi, da je to edina dediščina, ki jo je naš človek podedoval od svojih prednikov. In še danes je vera in domača beseda edino premoženje, ki ga naš človek zapušča svojim potomcem. Bogastva ne, ker ga nima. Živi v siromaštvu. Delo za delom in zopet samo delo. Pri vsem tem pa tako malo zaslužka: komaj toliko, da se človek za silo privleče skozi to borno življenje; da s težavo odrine davke; da se za silo obleče. Malo, skoraj nič bogastva, sama revščina! Ali je to življenje? In tista negotovost: Kaj bo jutri? Že danes je tako hudo, kaj bo šele jutri! Danes je vse mogoče. Ko se zbudim zjutraj, oh, kakšna presenečenja me lahko čakajo! — Tako in podobno večkrat tožimo. Žalostni smo. Nimamo nobenega veselja do dela. Najraje bi vse skupaj pustili in šli živi pod zemljo. Pa vendar! Ali nam v to temo ne posveti naenkrat svetloba? Kakor da bi gledali in videli okrog sebe vse v lepši luči! Tedaj nam obraz zažari, srce nam bije hitreje in neki notranji glas nas dviga, budi, drami: „O Bog, to si Ti! Ti živiš nad menoj, nad vsakim izmed nas. Ti me vidiš. Objokane so sicer moje oči, razorano moje čelo, obraz upadel, lasje osiveli in roke vse hrapave ter žuljave. A srce čuti tolažbo, da pri vsem tem mojem trpljenju — in naj bi to trpljenje bilo še tako veliko — nekdo vendarle misli name, Bog.“

Katoliška vera je našemu človeku v teh težkih časih edina tolažba, edino premoženje in edina dediščina, v resnici edina, toda največja dobrina. Zato moramo biti v srcu hvaležni za ta veliki božji dar, ki smo ga ohranili preko vseh stoletij: od turških vpadov v naše kraje, preko njihovih požigov, ropov in klanja, preko stiskanja in izžemanja nenasitnega tujca, preko vseh vojn do današnjih dni.

Ali pa smo že kdaj pomisli, kdo nas je skozi vsa stoletja vodil in učil, kdo nam je prižigal v srcu luč svete vere in ohranjeval domačo besedo? To so bile naše dobre matere in skrbni očetje, ki so nam prvi vcepljali vero v Boga, nas učili prvih molitvic, prve govornice. To so bile naše cerkvice, bele, male in skromne, kjer smo nedeljo za nedeljo slišali božjo besedo v domačem jeziku. To so bili naši molitveniki, ki smo jih tako skrbno prebirali, čuvali in nanje pazili. To so bile druge knjige, posebno mohorske. Največ pa so pripomogli, da smo danes taki, kakršni smo, naši domači listi: Marijin List, Novine in Kalendar Srca Jezušovoga.

2. Vprašali me boste, zakaj vam vse to pripovedujem. Mnogi izmed vas se vseh teh stvari spominjate bolj kot jaz,

ker ste starejši. Zakaj vam potem to pripovedujem? Glejte zato, ker se menda vse premato zavedamo, kako *važen je danes tisk*. Tisk je danes velesila. Napoleon je tisk imenoval peto velesilo. Danes moramo reči, da je tisk ne peta, marveč prva velesila na svetu. Vse velike reči, ki se danes dogajajo po širnem svetu, so v zvezi s tiskom. Ves uspeh ali neuspeh moramo pripisati tisku. Če se rušijo prestoli, je to naredil tisk. Če izginjajo države, je to naredil prej tisk. Če gredo kralji in cesarji v izgnanstvo, je to povzročil tisk. Če se narodi med seboj koljejo in mesarijo, je to povzročil tisk. Če se izvojujejo zmage na bojnih poljih, je to že prej povzročil tisk. Če razdvajajo koga verski dvomi, če preveva koga mlačnost ali ga prešinja celo sovraštvo do Cerkve in vsega božjega, je to povzročil tisk. In če najdeš može, ki so zvesti veri svojih očetov in svoji domovini; ki so trdni in neomajni tudi tedaj, ko mislijo in delajo vsi drugi drugače: je to povzročil tisk. Zato Cerkev ne neha opominjati, da je treba podpirati dober, katoliški tisk. Svetniški papež Pij X. je dejal: „Zastonj boste zidali cerkve, zastonj prirejali misijone, zastonj bodo vse vaše dobrodelne naprave, če ne boste širili dobrega tiska — zlasti dobrega krščanskega časopisa.“ Ko je bil še škof v Benetkah, je Pij X. sam ustanovil časopis „Difesa“. Zanj bi bil žrtvoval vse. Ko je prišel ta časopis v denarne težave, je rekel: „Pripravljen sem, prodati svoj škofovski prstan, svoj škofovski križ in škofovsko palico, samo da ohranim ta svoj list.“ Nekemu katoliškemu časnikarju je podaril pero, ki ga je prej blagoslovil. Pristavil je: „Ni bolj plemenitega misijona, kakor je misijon katoliškega časnikarja! Blagoslovim to znamenje vašega poklica.“ Nemški pisatelj Rossegger je zapisal: „Časopis, ti si mogočen pridigar našega časa. Besede, ki jih siplješ iz sebe, odmevajo v kratkem po vsej deželi. Ti pridiguješ v gostilnah, kavarnah, na železnicah, na vozovih, doma, v zasebnih hišah in na mestnem trgu. Kjer jih je več zbranih, si ti gotovo med njimi in jim pridiguješ. Pa tvoja beseda ne izdoni takoj, ko je izgovorjena, kakor n. pr. na prižnici, ampak doni naprej. In kar ne ostane v spominu ljudi, obvisi na papirju. Vsakomur, ki pogleda vanj, pridiguje znova in naprej, brez prestanka, brez odmora.“

3. Toda ali ni tudi glede tiska tako, da so otroci tega sveta pametnejši kakor otroci luči? Žalostno, pa resnično je, da je *slabega tiska* več kot dobrega. Nasprotniki vere in Cerkve razpolagajo z večjim premoženjem; zato imajo tudi več časopisov, njihovi časopisi so večji, cenejši, imajo več slik, so bolj mikavni, človek jih nekako rad prebira, če le pride kdaj do njih, zlasti če je sam in ga nikdo ne vidi. Mogoče ga pa ima celo naročenega in ga pošteno plačuje in redno prebira. Kaj naj vam povem o slabem tisku? — Ne morem drugače, kakor da vam povem resnico, da vam povem tako, kakor je: Slab tisk je strup za naše duše. Slaba knjiga in časopis sta kakor morfiij, kakor opij. Prečudno je delovanje opija. Kdor ga je enkrat zavžil,

tisti je v predstavi in domišljiji videl prekrasni, do zdaj neznani svet. Vse je bilo svetlo, vse blesteče, živčevje polno sladke omamljenosti. Pa to kmalu mine; tedaj pa nastopi strašna potrtoost in utrujenost in človek se čuti nezmožnega za vsako resnejše delo. Človek se hoče otesli te more, zato seže zopet po opiju, da se zagleda in zasanja v varljivo omamljivost in da na vse pozabi. Tako se to valovanje neprestano ponavlja; vedno znova in znova se nesrečnež zastruplja z opijem, dokler mu organizem popolnoma ne obnemore, ker so mu živci ohromeli. Tedaj pa nastopi potrtoost in taka onemoglost volje, da človek ne najde drugega izhoda, kakor da si konča življenje. Tako je delovanje morfiija, in sploh vsakega strupa. Ne naenkrat, ampak počasi in neopaženo se vtihotaplja v organizem, počasi in vztrajno razkraja življenjsko moč. Podobno je z alkoholom. Vsi zdravniki trdijo, da alkohol človeku škoduje. Tudi

*
Naši v Franciji.
Zadnji sestanek
na Risale v Pa-
rizi l. 1939., šte-
roga je organi-
zirao izseljenski
duhovnik,
g. Camplin Ivan,
zdajšnji škofov-
ski osebni tajnik
*

preprosti in neizobraženi ljudje vedo, da alkohol človeku škoduje. Toda ali more pustiti alkohol, kdor se je nanj navadil? Saj je celo pregovor: Pijanec se spreobrne, ko se v jamo zvrne. Podobno je z nikotinom. Tudi o tem pravijo, da je strup. Pa poglej kadilce: rajši bodo brez kruha kakor brez cigaret. Zakaj? Zato, ker so se na ta strup tako navadili. Tako je tudi z branjem slabih knjig in časopisov, Strast si človeka tako osvoji, da postane popolnoma odvisen od nje.

Praviš, da ti branje slabih časopisov nič ne škoduje. Ali ne veš, kako zmoten in varljiv je ta izgovor. Poglej družino, kjer berejo slab časopis. Niti treba ni, da bi ga vsi brali. Zadoštuje, da ga bere samo oče, hišni gospodar, ali kateri izmed otrok tuintam, recimo v gostilni, pri sosedu, ali pri kakem društvu. Družina na zunaj je katoliška, k sveti maši še hodijo, tudi zakramente še prejemajo — toda vse bolj iz navade kakor iz prepričanja. Njihova miselnost, njihovo življenje pa postaja vedno bolj hladno, mlačno. Vedno bolj se majajo temelji vere, krepostnega in lepega življenja; zdaj v tej zapovedi, potem še oni, tretji in tako dalje, dokler navidezna katoliška lupina popolnoma

ne odpade ie ne zablesti pred nami vsa notranja gniloba in razklanost take družine. Ali ni v družinah, ki so sicer katoliške in hočejo za katoliške tudi veljati, stalno na dnevnem redu vsakovrstno kritiziranje in nerganje — ker berejo vsakovrstne časopise? Zdaj se spotaknejo ob Cerkev, papeža, škofa, duhovnike, posebno župnike, zdaj jim ni všeč ta novotarija, zdaj jim preseda zopet starokopitnost. Vsak nastop duhovnikov ali župnikov jim je politiziranje, za duhovnike se ne menijo in ne brigajo, mogoče jih celo sovražijo. Pri takih ljudeh je treba samo rahlega sunka od zunaj, pa vržejo od sebe še tisto katoliško uniformo, ki so jo imeli oblečeno samo zaradi ljudi, ker so brez notranjega živega prepričanja. To je naredil protikatoliški tisk. Zato se ne smemo čuditi, ako mnogi naši ljudje, ki so doma brali protikatoliški tisk, odpovejo v tujini že prvi dan.

Práv nazorno nam slika pogubno delovanje slabega tiska ruski pisatelj Krylov takole: Pred božjega Sodnika sta prišli dve duši: duša razbojnika, ki so ga obesili, in duša slavnega pisatelja, čigar spisi pa so bili polni brezverstva in nenravnosti. Na onem svetu pa vlada stroga pravičnost, zato je božji Sodnik prisodil obema strogo kaznen. Vsaka duša je prišla v en kotel. Pod kotloma pa so hudobci zakurili ogenj in duši sta strašno trpeli. Minevala so leta, desetletja. Vendar pa je ogenj pod razbojnikovim kotlom polagoma pojemal in končno ugasnil: duša je dotrpela. Pod drugim kotlom pa je ogenj gorel še naprej in vedno močneje. Tedaj je zavpil pisatelj od bolečin: „Gospod, to je krivica! Jaz nisem nikogar ubil, tudi me niso obesili kakor tega roparja, pač pa na svetu sedaj z največjimi slovesnostmi obhajajo stoletnico mojega rojstva, jaz pa tukaj tako strašno trpim.“ In začuje se glas v odgovor: „Nesrečnež, pritožuješ se proti pravičnosti? Primerjaš se z razbojnikom? Ali ne pomisliš, da je razbojnik v svoji zlobi ubil enega človeka, pa se je spokoril? A ti!? Ti ubijaš še po smrti! Le poglej onega fanta, kako skrivaj požira tvoje umazane spise, kako se njegova čista domišljija polni z nesramnimi podobami tvojega peresa! Poglej, v koliko dušah umira luč sv. vere zaradi tvojih knjig, še danes, po sto letih tvojega rojstva! Le poslušaj obup očetov, jok mater zaradi pokvarjenosti otrok! In kdo jih ima na vesti, če ne ti? In ti se še upaš tožiti, se pritoževati? Gorje tistemu, ki pohujša, pa če tudi samo enega tistih, ki verujejo v Kristusa . . .“

Zato velja za nas katoličane načelo: „Proč s slabim tiskom!“ Knjige ali časopisa, ki pišeta proti veri in Cerkvi, sploh ne vzamem v roke, zanju ne dam niti dinarja. Kakšen katoličan bi pa v resnici tudi bil, če bi podpiral, plačeval, naročeval ali bral časopis, ki napada vero, Cerkev, duhovnike — časopis, ki smeši sv. mašo, zakramente, molitev?! Toda pri tem je treba veliko previdnosti. Včasih niti ne slutimo, kdaj in kje se skriva protiverska ost. Hudobni duh nastopa namreč najrajši v elegantni uniformi, ker ve, da bo tako še največ opravil. Tako je tudi v protiverskem časopisju veliko prikritosti, veliko volkov

v ovčji obleki . . . Marsikaj je povedano v nedolžni, mogoče nekoliko smešni obliki, nekako mimogrede. Ko človek take vrstice v naglici preleti, mogoče niti od daleč ne sluti, kaj vse se za temi nedolžnimi in nekoliko smešnimi besedami skriva. Imejmo vsaj toliko ljubezni do sebe, da ne bomo delali proti sebi! Proti sebi pa dela katoličan, ki kupuje ali bere nasproten časopis.

Katoliška vera pa noče rušiti, ampak hoče graditi. Katoličani današnjih dni imamo nalogo, da razširimo dober, katoliški tisk. Moramo se potruditi in delati na to, da bo imela vsaka družina časopis. Časopis danes ni več noben luksuz, ampak je to nujna, krvava potreba časa. Ne živimo pač med štirimi stenami, ampak sredi med ljudmi več kot polovico svojega življenja. Z ljudmi se pogovarjamo, ljudje nam govore o tem, kar so našli — v časopisu. Ljudje okrog nas mislijo in delajo tako, kakor jim kaže časopis. Ker pa živimo s temi ljudmi tudi mi, bomo kmalu tudi mi tako mislili in delali. Gorje nam, če vodi javno mnenje slab časopis. Zato pa v vsako našo družino katoliški časopis! Ni vržen v blato denar, ki ga damo za dobro knjigo, dober list. Naj naši ljudje veliko berejo, zlasti naj bere mladina. Mlade duše so kakor brazde, pripravljene za setev. Ne zapirajmo in ne utesnjujmo jih! To ni prav. Mlad človek naj ob dobri knjigi in dobrem časopisu duhovno raste, se razvija. Navduši naj se za vse vzvišeno, plemenito, idealno. Naj mu v duši zasije ideal požrtvovalnosti, da se zanj navduši, ga vzljubi in ga skuša v življenju udejstviti.

Kdo naj širi katoliški tisk? Vsak katoličan je v vesti dolžan, da po svojih zmožnostih pomaga pri delu za katoliški tisk. A v prvi vrsti ste to dolžni vi, širitelji. Vi ste in bodite apostoli tiska! Od človeka do človeka, od hiše do hiše, pri delu in razvedrilu, v nedeljo in v delavnik — vse to so prilike, ki jih je treba izrabiti za dobro stvar. Pri tem je treba veliko dobre volje, pripravljenosti, duha žrtve. Biti moramo delavni, junaški, ne pa boječi. Ne vprašujmo se vedno, kaj bodo drugi rekli, kaj si bodo mislili. Mi smo sploh pri svojem katoliškem delu, rekel bi, preveč in pretirano obzirni in se stalno sramujemo, narediti za katoliško stvar res kaj velikega. Taka mlačnost in neodločnost gotovo ni na mestu. Razumljivo je, da ne smemo biti smešni, zaleteni, ampak trezni, pametni in previdni. Toda ne pozabimo, da imamo ne samo pravico, marveč celo dolžnost, da širimo Kristusovo resnico vselej in povsod, z besedo, knjigo in časopisjem. Kristus Kralj mora zavladati povsod: v naših srcih, v naših družinah, občinah, šolah, v javnosti, prosveti, politiki, povsod — po katoliškem tisku. Naj vam, preizkušenim borcem in apostolom katoliškega tiska pomagajo tudi mlajše moči, vaši domači, vaši sinovi in hčere, vnuki in vnukinje.

*Katere časopise naj širite? Razumljivo je, da boste širili samo katoliške liste. Za nas pride pač v prvi vrsti v poštev domači tisk, ki je zra-
stel iz našega ljudstva in bil našemu ljudstvu glavna opora vse do sedaj. Naš domači tisk ima za seboj lepo zgodovino, velike zasluge in zasluži*

vso našo ljubezen. To so v prvi vrsti naše Novine, ki obiskujejo naše domove že sedemindvajseto leto. Sedem in dvajset let je malo, a za naše razmere in za tak list je to lepa doba. Menda ne moremo niti dovolj prečniti in presoditi, kaj so našemu prekmurskemu ljudstvu bile in kaj na bi mu še bile ravno Novine. Dalje naj omenim mesečnik Marijin List, nabožni list, ki prihaja med nas že šestintrideseto leto. Dalje naj omenim Kalendar Srca Jezušovoga, ki nas pozdravlja vsako leto. K novemu letu nas bo pozdravil že osemintridesetič. Te domače liste smo dolžni v prvi vrsti širiti. Naš cilj mora biti, da bo vsaka naša družina imela vsaj enega izmed omenjenih listov.

Komur razmere dopuščajo in kdor hoče zvedeti natančneje, kaj se dogaja izven Slovenske Krajine in širom sveta, tisti si naj naroči še druge katoliške liste. Poleg verskih, nabožnih in misijonskih listov, ki so vam itak znani, vam priporočam razne strokovne, delavske liste, mohorske knjige, Slovenskega gospodarja, Domoljuba, Slovenski dom in Slovenca.

Dragi širitelji! Kar smo podedovali od svojih prednikov, to moramo na vsak način zapustiti svojim zanamcem: katoliško vero in slovensko besedo. Naši predniki so nam zapustili, kakor smo že v začetku omenili, lepo dediščino. Ali jo bomo žnali varovati in vso zapustiti naši mladini. Od nas je odvisno, kakšna bo mladina, ki sedaj dorašča, pozneje, ko doraste: ali bo zidala cerkve, ali pa jih podirala; ali bo krasila in obnavljala križe in spomenike po poljih, na križopotjih, v šolah in domovih, ali pa jih bo podirala. Za to smo odgovorni mi, če smo v pravem času razumeli potrebe časa. Potreba današnjega časa je katoliški tisk. Bolj kot kdaj veljajo sedaj besede Pija IX.: „Dober tisk je delo, ki je najbolj koristno in najbolj zaslužno.“

ZA KRISTUSA KRALJA (27. oktober)

Zadnja nedelja v oktobru je posvečena Kristusu Kralju. Kristusa, katerega so s trnjem kronali, kateri se je za nas daroval na križu, da nas je odrešil.

Znana nam je molitev, s katero prosimo Jezusa, da bi bil Kralj „ne samo vernih, ki niso nikdar odpadli od njega, ampak tudi tistih, ki so ga zapustili“. — Kako lepo, kako lepo! O, da bi bil že skoraj Kristus, Kralj vsem narodom, tudi tistim, ki so še v zmoti poganstva in ki jih še loči razkol.

Vsi Kristusovi! Povsod mora vladati Kristus Kralj, povsod... Kristus naj kraljuje, vlada, gospoduje! Kristus bodi Kralj — vsem narodom! Kristus mora vladati — povsod.

Katoličani, vzdramimo se! Dvignimo se v obrambo Kristusovega kraljestva, kajti zbirajo se sovražniki, ki grozé uničiti, Njega in Njegovo Kraljestvo. — Nočejo, da bi jim On vladal.

Brezbožniki besno kričé: „Nočemo, da bi nam Kristus vladal!“

Zato se vzdramimo, združimo se, da bomo lažje branili božje kraljestvo. Takrat bo iz našega srca odmeval veseli klic: „Kristus mora kraljevati! Živel Kristus Kralj!“

Paule Gal.